

PRAWO KARNE MATERIALNE

DARIUSZ JAGIEŁŁO

doktor nauk prawnych

*Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Skierniewicach*

SKIERNIEWICE 2013

Spis treści

Wstęp	9
Wykaz skrótów	10
Wykaz ustaw	11

CZĘŚĆ PIERWSZA

Zagadnienia wstępne

ROZDZIAŁ I. Wiadomości wstępne	15
1.1. Rys historyczny	15
1.2. Prawo karne i dziedziny mu pokrewne	16
1.3. Funkcje prawa karnego	18
1.4. Zasady prawa karnego	18
1.4.1. Zasada odpowiedzialności karnej za czyn	18
1.4.2. Zasada winy	19
1.4.3. Zasada odpowiedzialności indywidualnej i osobistej	19
1.4.4. Zasada humanitaryzmu	20
1.4.5. Zasada nullum crimen sine lege	20
1.5. Źródła i wykładnia polskiego prawa karnego	22
1.6. Obowiązywanie ustawy karnej pod względem czasu	24
1.6.1. Czas popełnienia przestępstwa	24
1.6.2. Obowiązywanie ustawy karnej pod względem czasu	24
1.7. Obowiązywanie ustawy pod względem miejsca i osób	25
1.8. Zasada terytorialności	26
1.9. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą	27
1.10. Immunitety	30

CZĘŚĆ DRUGA

Nauka o przestępcstwie

ROZDZIAŁ II. Pojęcie, struktura przestępstwa, formy jego popełnienia, wyłączenie odpowiedzialności	33
2.1. Pojęcie przestępstwa oraz jego elementy składowe	33
2.2. Klasyfikacja przestępstw	36
2.3. Struktura przestępstwa	38
2.3.1. Podmiot przestępstwa	39
2.3.2. Strona przedmiotowa przestępstwa	41
2.3.3. Skutek czynu. Związek przyczynowy	42
2.3.4. Strona podmiotowa przestępstwa	43
2.3.5. Formy winy umyślnej	43
2.3.6. Formy winy nieumyślnej	45
2.3.7. Wina mieszana (kombinowana)	46
2.3.8. Przedmiot przestępstwa	46
2.4. Formy popełnienia przestępstwa	47

2.4.1. Formy zjawiskowe	47
2.4.2. Podżeganie i pomocnictwo	49
2.4.3. Formy stadialne	51
2.5. Wyłączenie odpowiedzialności karnej	56
2.5.1. Kontratypy	57
2.5.1.1. Obrona konieczna	57
2.5.1.2. Stan wyższej konieczności	60
2.5.1.3. Działanie w ramach uprawnień lub obowiązków	61
2.5.1.4. Zgoda pokrzywdzonego (zgoda dysponenta dobrem)	61
2.5.1.5. Czynności lecznicze	62
2.5.1.6. Karcenie małoletnich	62
2.5.1.7. Ryzyko sportowe	62
2.5.1.8. Ryzyko nowatorstwa	63
2.5.1.9. Ostateczna potrzeba	63
2.5.1.10. Zwyczaj	63
2.6. Wyłączenie winy	64
2.6.1. Niepoczytalność	64
2.6.2. Poczytalność ograniczona	65
2.6.3. Wprawienie się w stan odurzenia	66
2.6.4. Błąd co do faktu	67
2.6.5. Nieświadomość bezprawności czynu (błąd co do prawa)	67
2.6.6. Błąd co do kontratypu lub okoliczności wyłączającej winę	68
2.6.7. Rozkaz przełożonego	68
2.7. Znikoma społeczna szkodliwość czynu	69
2.8. Zbieg przestępstw i przepisów ustawy	69
2.8.1. Zbieg przestępstw. Kara łączna	69
2.8.1.1. Ciąg przestępstw	71
2.8.1.2. Zbieg kar	72
2.8.1.3. Pozorny zbieg przestępstw	72
2.8.1.4. Przestępstwo ciągłe	73
2.8.1.5. Czynny współukarane	73
2.8.2. Zbieg przepisów ustawy	76

CZĘŚĆ III

Nauka o karach, środkach karnych i środkach zabezpieczających

ROZDZIAŁ III. Kary, środki karne, środki zabezpieczające i ich stosowanie	81
3.1. Kary	81
3.2. Środki karne	85
3.3. Zaniechanie ukarania sprawcy	91
3.4. Sądowy wymiar kary	95
3.4.1. Zasady oraz dyrektywy sądowego wymiaru kary	95
3.4.2. Zaostrzenie ustawowego wymiaru kary	96
3.4.3. Nadzwyczajne złagodzenie kary	98
3.4.4. Zmiana rodzaju kary na łagodniejszy	99

3.4.5. Warunkowe zawieszenie wykonania kary	100
3.5. Zmiana kary orzeczonej	102
3.5.1. Warunkowe przedterminowe zwolnienie	102
3.5.2. Ułaskawienie i amnestia	103
3.6. Środki zabezpieczające	104
3.7. Przedawnienie	108
3.8. Zatarcie skazania	110

CZĘŚĆ IV

Poszczególne przestępstwa

ROZDZIAŁ IV. Charakterystyka poszczególnych przestępstw części szczególnej kodeksu karnego	115
4.1. Przestępstwa przeciwko pokojowi, przeciwko ludzkości i przestępstwa wojenne	115
4.2. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	117
4.3. Przestępstwa przeciwko obronności	119
4.4. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	120
4.5. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	126
4.6. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	127
4.7. Przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu	129
4.8. Przestępstwa przeciwko wolności	131
4.9. Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	133
4.10. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	133
4.11. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	137
4.12. Przestępstwa przeciwko czci	138
4.13. Przestępstwa przeciwko prawom pracownika	139
4.14. Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	140
4.15. Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	142
4.16. Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum	146
4.17. Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu	147
4.18. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji	149
4.19. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	152
4.20. Przestępstwa przeciwko mieniu	154
4.21. Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu	158
4.22. Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	167

BIBLIOGRAFIA

I. Komentarze	169
II. Periodyki, monografie	169
III. Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych	172
IV. Orzecznictwo Sądu Najwyższego	173